

Mededeling

Brochure Door Vrijheid Verbonden Vijfde Druk

In de brochure Door Vrijheid Verbonden wordt op bondige wijze het functioneren van de VVD beschreven.

Voor bestuursleden die nauw betrokken zijn bij de partij-organisatie is deze brochure onmisbaar.

Sedert de vierde druk die in 1983 werd gepubliceerd, is een aantal reglementen drastisch gewijzigd. Ook op andere punten hebben zich in de partij-organisatie veranderingen voorgedaan. Die wijzigingen zijn verwerkt in de nieuwe, vijfde druk, van Door Vrijheid Verbonden.

Deze brochure wordt op 23 november aanstaande op de jubileumbijeenkomst van de Haya van Somerenstichting gepresenteerd en gratis aangeboden aan alle bezoekers.

Deze brochure kan ook besteld worden door een bedrag van f 3,50 over te maken op gironummer 40 18 23 2 ten name van VVD-informatierekening 's-Gravenhage, onder vermelding van Door Vrijheid Verbonden. Bij een afname van 10 exemplaren, of een veelvoud daarvan, kan f 25,- worden overgemaakt.

Eerste reactie van VVD-fractievoorzitter Ed Nijpels op het kabinetsbesluit inzake de kruisvluchtwapens

1. Er is voor de VVD op zich geen enkele reden vandaag te juichen over de komst van de kruisraketten.
2. Wel is het positief dat Nederland na 6 jaar wachten en aarzelen vanaf vandaag als een volwaardig lid van het Navo-bondgenootschap gaat functioneren en aan de onduidelijkheid een eind is gekomen.
En dat we daarmee ook bereid zijn gezamenlijk met onze bondgenoten de lasten, die de verdediging van de vrijheid met zich brengt, te delen.
3. Het is buitengewoon jammer en teleurstellend dat er van Sovjetzijde niet duidelijk en overtuigend is gereageerd op het 1-juni-besluit.
4. De stap, die het kabinet vandaag heeft gezet, is een noodzakelijke stap, die past in een consequent kabinetsbeleid ten aanzien van vrede en veiligheid.
5. Ik hoop dat alle mensen, die bezwaren hebben tegen raketten – emotionele bezwaren die ik me goed kan voorstellen – bereid zijn te aanvaarden wat het kabinet, gesteund door een Kamermeerderheid, heeft besloten.
6. Het beleid, dat de VVD voorstaat, is er niet op gericht om kruisraketten te plaatsen, maar om de dreiging van de SS-20 te verminderen of te laten verdwijnen.
7. De VVD zal pas tevreden zijn als er een verdrag tot stand komt waarin tot forse tweezijdige vermindering van kernbewapening wordt besloten. Wat ons betreft kan dat niet drastisch genoeg gebeuren.

8. Ten aanzien van de kerntaken is het goed om vast te stellen dat in het regeerakkoord de vermindering van de afhankelijkheid van nucleaire bewapening een belangrijke rol speelt.
Dit betekent ook dat beide partijen in de coalitie vorm dienen te geven aan die vermindering.
Bondgenootschappelijke benadering is daarbij van groot belang, zoals in regeerakkoord ook meerdere malen wordt aangegeven.
9. Het pakket aan kerntaken, zoals nu op tafel gelegd door het kabinet, is niet een ideale oplossing, maar is tegen de achtergrond van de jarenlange verdeeldheid in het CDA en gezien het positieve plaatsingsbesluit en gezien de belangrijke verbetering van de luchtverdediging van ons land en daarmee van de Navo, goed te verklaren en te verdedigen.
10. Voor de VVD is ten aanzien van de kerntaken van doorslaggevend belang voor haar totale oordeel:
  - dat de nucleaire artillerie wordt gehandhaafd;
  - dat het kabinet het belang van die artillerie, waar in het verleden in de Kamer veel weerstand tegen bestond, nog eens heeft onderstreept;
  - dat daarmee de Nederlandse troepen in de Noord-Duitse laagvlakte niet extra kwetsbaar worden;
  - en dat omwisseling van de acht-inch in de 155 mm mogelijk wordt.
11. Zoals de minister-president meermalen heeft gezegd, dient in een consultatie-procedure ook geluisterd te worden naar redelijke argumenten van de bondgenoten en dat zal, naar ik aanneem, ook gebeuren.
12. Onze eerste indruk is dat het gehele pakket, inclusief het plaatsingsbesluit en inclusief de belangrijke uitbreiding van de luchtverdediging en het commitment aan de verhoging van de defensie-uitgaven met 3%, niet op onoverkomelijke bezwaren van de bondgenoten zal stuiten.

Regionaal beleid: specifieke aandachtspunten

Financiering terugploegprojecten

Het belangrijkste punt van kritiek op de nota RSEB '86-'90 is het feit, dat het vervolgprogramma terugploegprojecten (werken met behulp van uitkering) voor 100 miljoen gefinancierd wordt uit de middelen voor het regionaal beleid. Het gaat hier duidelijk om de wijze van financiering en niet om de terugploeg-projecten als zodanig. Ook voor de regio's zijn deze op zich van belang. Echter, omdat het additioneel/aanvullend beleid betreft, kunnen deze projecten niet tot het „normale” regionaal sociaal-economisch beleid gerekend worden. Bovendien passen deze projecten ook vanwege hun aard minder goed in het regionaal economisch stimuleringsbeleid. Bij het regionaal beleid gaat het immers om het bevorderen van economische structuurver-

sterkende projecten (infrastructuur). Volgens de VVD zou het onderbrengen van de additionele, arbeidsintensieve projecten in het regionaal economische beleid ertoe kunnen leiden, dat de regionale prioriteitstelling zou worden doorkruist. De terugploegprojecten komen voor circa de helft direct aan het regionaal beleid ten goede.

De VVD pleitte daarom in dit kader voor een extra middelen ter grootte van 50 miljoen om de oneigenlijke financiering glad te strijken, ten behoeve van projecten in de voorwaardenscheppende sfeer.

Arbeidsvoorzieningenbeleid

- decentralisatie

De VVD pleitte in het debat voor meer regionale en lokale betrokkenheid bij het taakstellende beleid van de arbeidsvoorziening. Ten eerste, omdat het gaat om hele concrete, regio-specifieke problemen en knelpunten, waarover de kennis op regionaal en lokaal bestuurlijk niveau veel groter is (doelmatigheid en efficiency).

Ten tweede, omdat de keuzes, die worden gemaakt, onderhevig moeten zijn aan democratische controle.

Ten derde, omdat de arbeidsvoorziening een component van het arbeidsmarktbeleid is en als zodanig onlosmakelijk verbonden met het eigen regionaal sociaal-economische beleid van de provincies. Voor het voeren van dat economische beleid beschikken de provincies niet over de nodige directe instrumenten. Wil het integrale beleid van de lagere overheden niet mank gaan, dan zullen zij ook op het sociaal-economische beleidsterrein eigen bevoegdheden moeten krijgen. Na twee jaar aandringen van de VVD heeft de minister van SoZa toegezegd, dat hij de provinciale besturen daadwerkelijk zal betrekken in het bestuur van de arbeidsvoorziening op provinciaal niveau.

- verdeling van de middelen

Naast de regionale werkloosheid zal in het vervolg ook de werkgelegenheid als verdelingscriterium gaan gelden voor de verdeling van de beschikbare middelen; een logisch gevolg van de verschuiving van aanbodgerichte aanpak naar vraag- en marktgerichte aanpak.

De VVD vroeg zich af of dit criterium geen verfijning zou behoeven, zodat meer rekening kan worden gehouden met specifieke regionale omstandigheden, zoals de aard van de werkloosheid. Daarnaast wilde de VVD weten op grond van welke operationele criteria achterstandsgebieden worden aangewezen. De VVD juicht het toe, dat het kabinet overweegt een nieuw instrument bij de arbeidsvoorziening in te voeren, dat met name gericht is op de oudere werklozen.

De VVD diende - ter ondersteuning van de minister - een motie in om meer middelen uit het Europees Sociaal Fonds ten behoeve van de werkloosheidsbestrijding en pleitte voor actieve grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling.

IPR

De IPR is een wezenlijk instrument in het kader van het Regionale stimuleringsbeleid. In het conceptverkiezingsprogramma van de VVD staat dat de IPR gehandhaafd dient te worden, waarbij het gaat om investeringen in regio's met een duidelijke achterstandssituatie.

De VVD vreesde, dat gezien het aantal lopende aanvragen voor IPR de beschikbare 300 miljoen ontoereikend zou zijn. Het doorschuiven van '86 naar '87 brengt het gevaar met zich mee, dat ondernemers die willen investeren lang moeten wachten, hetgeen een rem op de economische ontwikkeling betekent.

Een tweede gevaar is, dat de IPR als het ware het regionale budget gaat opeten, hetgeen uiteraard voorkomen moet worden. En niet in de laatste plaats dient er sprake te zijn van een adequate financiële beheersbaarheid. Misschien zou een verdere decentralisatie op basis van budgettering, waarbij de provincies zelf de bevoegdheid krijgen om accenten te leggen en prioriteiten te stellen, een oplossing kunnen bieden.

De voorkeur van de VVD gaat wat betreft het leggen van accenten uit naar én projecten met een „vliegwiel“- en uitstralings-effect én naar investeringen in de sfeer van het midden- en kleinbedrijf. Deze hebben immers de meeste betekenis voor de regionale economische ontwikkeling en de toename van werkgelegenheid.

Met betrekking tot het toepassingsgebied wees de fractie op de versnippering van de gebiedsindeling, hetgeen tot grensfricties aanleiding geeft. Zij drong er bij de minister op aan met de Europese commissaris te praten over de behoefte aan meer uniformering van het IPR-toepassingsgebied.

(Voor nadere informatie: de heer G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 3217.)

Begroting Justitie - 1986

Bij de behandeling van de begroting Justitie 1986 ving de VVD-woordvoerder, Jan Kees Wiebenga, aan met een beoordeling van het in deze kabinetsperiode gevoerde beleid. Voor de Minister van Justitie Korthals Altes viel deze beoordeling positief uit.

De woordvoerder noemde:

- de bestrijding van de criminaliteit (een van de hoofdtaken van het kabinet) heeft door middel van het beleidsplan Samenleving en Criminaliteit een beslissende impuls gekregen;
- deregulering is in gang gezet. Kanttekening: het gaat traag, een nieuwe impuls is nodig;
- de rechterlijke macht is/wordt uitgebreid met vele honderden personeelsleden; een efficiency-verbetering wordt bevorderd;
- op het terrein van het anti-discriminatiebeleid is de recente oprichting van het landelijke Bureau voor de bestrijding van Rassendiscriminatie een eerste stap voortwaarts.

Het oordeel over de staatssecretaris is minder gunstig: zij is niet in staat gebleken de broodnodige herziening van bijvoorbeeld het vreemdelingenbeleid verder te brengen dan het stadium van ambtelijke voorbereiding, en ook anderszins lijkt zij niet al te besluitvaardig.

Rechtspleging

Ondanks het voorgenomen beleid op basis van het beleidsplan Samenleving en Criminaliteit blijven er op de korte termijn zorgen met betrekking tot de rechtspleging.

- allereerst zijn daar de recente krakersonlusten in Amsterdam. De VVD spreekt nogmaals scherpe afkeuring uit over de straatterreur door de krakers;
- het wegzenden dan wel uitzetten van zware criminelen;
- het nog niet uitvoeren door het Openbaar Ministerie van de voorstellen tot verbetering van de informatie en bejegening van slachtoffers van misdrijven;
- de motivering van strafvonnissen;

Rechterlijke organisatie

Terzake van de rechterlijke organisatie vroeg de VVD

om spoedige beslissingen te nemen over de territoria van de arrondissementen. In verband met de uitvoering van het beleidsplan Samenleving en Criminaliteit moeten de bestuurlijke en justitiële territoria op elkaar aansluiten. Deze uitvoering kan onmogelijk efficiënt geschieden als de grenzen van enerzijds de provincies en de politieke samenwerkingsgebieden en anderzijds van de arrondissementen elkaar doorsnijden.

Alle rapporten van de staatscommissie-Van Zeben over de gewenste eindstructuur van de rechterlijke organisatie zijn nu binnen. De VVD acht het zeer belangrijk de ernstige verbrokkeling van de rechtsbescherming aan te pakken. De woordvoerder vroeg de regering om een duidelijke programmering van de besluitvorming hieromtrent.

In dit verband wees hij nog op de recente problemen bij de Raad van State met betrekking tot het Kroonberoep dat in zijn huidige vorm door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens niet als volwaardig wordt beschouwd. Ook hier moeten met grote spoed maatregelen worden getroffen.

Gevangeniswezen

Essentieel is hier de uitvoering van de maatregelen in het kader van het beleidsplan Samenleving en Criminaliteit en het structuurplan penitentiaire capaciteit. De woordvoerder vroeg hoe het hiermee stond. Positief vindt de VVD dat het experiment met de budgettering van de penitentiaire inrichtingen goed verloopt. De integrale invoering van het budgetteringssysteem in 1986 heeft onze steun. Negatief is, dat de staatssecretaris nog niet in staat is gebleken de drugsproblemen in het gevangeniswezen afdoende te bestrijden. De memorie van toelichting is daarover vaag en berustend. Er komt alweer een rapport van een werkgroep hierover aan. Zo spoedig mogelijk na het verschijnen daarvan moeten aanvullende maatregelen genomen worden.

Zorgen baart het toenemend aantal onvluchtelingen (zie Kamervragen Korhals/Wiebenga). Ook hier moet een minder aarzelend beleid worden gevoerd, zo stelde de woordvoerder.

Vreemdelingenbeleid

Ondanks herhaalde toezeggingen is de staatssecretaris er niet in geslaagd om uitvoering te geven aan de motie Wiebenga/Buikema waarin aangedrongen werd op de broodnodige herziening van de vreemdelingenwetgeving. Dit, terwijl bij haar aantreden alle ingrediënten voor het maken van beleidskeuzes aanwezig waren. Hierdoor is het beleid in de afgelopen periode andermaal niet verder gekomen dan het reageren op problemen.

De VVD maakt zich voorts zorgen over het onderdeel grensbewaking, zo stelde de woordvoerder, waarbij in een regeringsrapport als variant het overhevelen van taken van de Marechaussee naar de douane wordt vermeld. Hij verzocht de regering geen ingrijpende beslissingen op dit terrein te nemen dan na overleg met de Tweede Kamer.

De problemen rond het asielbeleid zijn het afgelopen jaar meerdere malen uitvoerig in de Kamer aan de orde geweest. Ook hier dreigt de discussie telkens over geïsoleerde onderdelen van dit beleid te gaan. De VVD wenst de hoofdlijnen van het asielbeleid in hun samenhang te blijven bezien. Deze hoofdlijnen zijn:

- de vele miljoenen ontheemden dienen primair te worden opgevangen in de regio van herkomst;
- Nederland dient aan die opvang ook in financiële zin bij te dragen;
- daarenboven moet Nederland bereid zijn jaarlijks een aantal van de minst kansrijke vluchtelingen alhier op uitnodiging op te vangen (het zogenaamde quotum);

- tenslotte moeten individuele asielzoekers alhier ruimhartig worden opgevangen, indien zij aan de criteria van het Vluchtelingenverdrag voldoen. Zo niet, dan geldt ten opzichte van hen het normale restrictieve beleid.

Vanwege deze samenhang is de VVD-fractie tegen een motie-Van der Spek welke alleen verhoging van het quotum vraagt. De woordvoerder vroeg de staatssecretaris toe te zeggen dat zij onderdelen van het vluchtelingenbeleid niet wijzigt, vooraleer de Kamer in een notitie op de hoogte is gesteld van de effecten daarvan voor het totale beleid.

(Voor nadere informatie: mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)

Begroting van Verkeer en Waterstaat

Op dinsdag 5 november is de behandeling van de begroting van Verkeer en Waterstaat begonnen met de eerste termijn van de kant van de Kamer, dat wil zeggen dat de Minister en de Staatssecretaris nog niet hebben geantwoord. Mevrouw Jorritsma, die voor de VVD het woord voerde, concludeerde, dat de in het regeerakkoord opgenomen beleidsvoornemens door de bewindslieden zijn uitgevoerd. „Dat verheugt ons ten zeerste”, zo zei zij.

Ten aanzien van het transport liggen er goede mogelijkheden om de totstandkoming van een Europees vervoersbeleid te bespoedigen nu Nederland in de eerste helft van het volgend jaar het voorzitterschap van de EEG vervult.

Privatisering

De VVD staat van harte achter de privatiseringsprojecten die door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat zijn of worden aangepakt, hoewel blijkt dat de materie weer-spanniger is dan was voorzien.

Verkeersveiligheid

Daar het Nationaal Plan voor de Verkeersveiligheid II apart behandeld zal worden is slechts in algemene zin een enkele opmerking gemaakt. De VVD sprak haar tevredenheid uit over de vorig jaar weer gedaalde dodencijfers in het verkeer en ook de cijfers over de eerste helft van dit jaar zien er gunstig uit. Hierbij echter wel de waarschuwing dat we er nog lang niet zijn. Verkeersveiligheid moet haar prioriteit behouden en gezien het feit dat dit jaar het Europese jaar van de verkeersveiligheid zal zijn zal hieraan extra aandacht moeten worden besteed.

Belangrijke punten zijn volgens de VVD verder de verkeerseductie, de regionalisatieprojecten en de ademanalyse-apparatuur. Zowel verkeerseducatie als regionalisatie van de verkeersveiligheid verdienen het gestimuleerd te worden. De wetgeving waardoor de bloedproef vervangen kan worden door de veel efficiëntere ademanalyseapparatuur heeft veel te lang op zich laten wachten en moet nu zo snel mogelijk door de Kamer(s) worden behandeld.

Openbaar vervoer

Omdat de wet personenvervoer, waarin het gehele openbaar-, besloten- en taxivervoer opnieuw geregeld zal worden, ook apart behandeld zal worden blijven twee belangrijke punten over. Ten eerste het rapport van de Rekenkamer over het openbaar vervoer. Verdere verhoging van productiviteit en opbrengsten uit de tarieven is noodzakelijk. Een hiervoor mogelijke oplossing ligt onder andere in bedrijfsonderzoek bij de gemeentelijke vervoerbedrijven, zoals bij de HTM reeds is gebeurd. Het blijkt dat, onder de dreiging van hogere tariefstijgingen, op het gebied van

efficiëncy wel degelijk het een en ander mogelijk is. Overigens kon de VVD instemmen met de voor het volgend jaar aangekondigde, zeer beperkte, tariefverhoging en dankte de minister voor haar inspanningen op het gebied van de kostenbeheersing.

In het kader van de zogenaamde „herzoning“ pleitte de VVD voor flexibiliteit. Voor een aantal steden zou een kleine wijziging moeten plaatsvinden om de ergste effecten weg te werken. Dit overigens zonder het gehele systeem ter discussie te stellen. Het tweede punt is de notitie „Openbaar vervoer in landelijke gebieden“. Het streekvervoer wordt voor ca. 90% gebruikt door mensen die geen alternatief hebben, terwijl het door de gemiddeld grotere afstanden, toch al duurder is. In dit kader bepleitte mevrouw Jorritsma de verkoop van strippenkaarten op de bus tegen voorverkooprijzen. Tevens vroeg zij aandacht voor het eventueel combineren van post- en streekvervoer. Een onderzoek van een student aan de Verkeersacademie van Tilburg heeft namelijk uitgewezen dat hiervoor wellicht mogelijkheden bestaan.

Luchtvaart

In de binnenlandse luchtvaart is een positieve ontwikkeling gaande. Stijgende aantallen passagiers en vluchtbewegingen zijn te constateren evenals een goede ontwikkeling van de vliegvelden Beek, Eelde en Welschap. In de internationale luchtvaart zijn mede dankzij deze minister, de eerste stappen op de lange weg naar Europese harmonisatie gezet en ook een weerbarstige zaak als Eurocontrol gaat de goede kant op.

(Voor nadere informatie: Mevrouw A. Jorritsma-Lebbink, tel. 070-614911, tst. 2492.)

Landbouwbegroting 1986

Vorige week is in de Kamer aan de orde geweest, de behandeling van de Begroting Landbouw en Visserij 1986. De VVD heeft hier aandacht besteed aan de volgende punten:

In de periode van 1 januari tot 1 juli 1986 is de Nederlandse vertegenwoordiging voorzitter van de Raad van Ministers in de E.G. Dit is een extra verantwoordelijkheid, met name voor de landbouw van groot belang, en een aantal hoofdpunten verdienen hier speciaal de aandacht.

1. Het stopzetten van het proces van renationalisatie is een nog niet vervuld liberaal ideaal;
2. Het toetredingsproces van Spanje en Portugal dient niet verder vertraagd te worden;
3. Verdere harmonisatie van kostendragers en produktieomstandigheden vraagt aandacht;
4. Het heroverwegen van het besluitvormingsproces is voor het vormgeven van het toekomstige landbouwbeleid een levensvoorwaarde;
5. Grote aandacht dient besteed te worden aan het Groenboek.

Landbouw is in grote meerderheid een economische activiteit. Wat goed is voor de economie is dus goed voor de landbouw. Hier zijn het toenemende overschot op de agrarische handelsbalans en de aanzienlijk gedaalde lasten door middel van een gemiddelde rentedaling van ongeveer 5% in deze Kabinetsperiode duidelijk indicatoren van. Ook de lage inflatie is een goede uitgangspositie voor verder herstel.

Wat betreft de deregulering is het oordeel minder positief. Superheffing en interimwet vormen twee forse stappen achterwaarts.

Wat betreft **Het Groenboek**: De VVD-fractie heeft waardering voor het initiatief. Het getuigt van moed en realiteitszin om te erkennen, dat heroverweging van het GLB noodzakelijk is. Om de groeikracht en het produktieve vermogen in stand te houden is snoeien functioneel, waarbij het wellicht noodzakelijk is enkele loten te verleggen.

De hiervoor in het Groenboek aangedragen suggesties verdienen een nadere beschouwing.

Een aantal kanttekeningen van de zijde van de VVD:

Bij de stelling „als grondslag staat het gezinsbedrijf“ dient men zich wel af te vragen, hoe deze bedrijfsvorm zich ten opzichte van de individualisering van de arbeid verhoudt. Wij achten het min of meer anti-emancipatoir, om de elasticiteit van het gezinsbedrijf als uitgangspunt te nemen. Geïnvesteerde arbeid dient gehonoreerd te worden.

Wat betreft het marktconform beleid; wij onderkennen de noodzaak hiervan. Wel dient hierbij aangetekend te worden, dat de termijn waarbinnen dit gerealiseerd wordt voorzien moet worden van een overgangsbeleid.

Bedrijfsbeëindiging: Gelet op de leeftijdsopbouw van de werkers in de landbouw, 25% is ouder dan 60 jaar, is de VUT als mogelijke maatregel niet alleen relatief goedkoop, het kan ook functioneel zijn. Daarnaast wordt een Europese opkoopregeling, dat wil zeggen het opkopen van melkproduktierechten, door de VVD ondersteund.

In het Groenboek wordt er vanuitgegaan, dat gelet op de overspannen arbeidsmarkt er de komende periode een aanzienlijk aantal werkers in de landbouw actief zullen blijven.

Dit lijkt op „blazen en het meel in de mond houden“. Immers, marktconform produceren betekent prijsverlaging; wil de geïnvesteerde arbeid dan conform artikel 39 van het Verdrag van Rome gehonoreerd worden, dan betekent dit per eenheid produkt minder arbeid, ofwel een aanzienlijke verlaging van andere kostendragers die aan de produktie ten grondslag liggen. We moeten voorkomen dat de landbouw qua werkgelegenheid als een spons gaat functioneren arbeidskrachten opnemen, omdat in andere sectoren geen ruimte is.

Zonder meer zorgelijk is de verhouding met de V.S. De huidige patstelling, waar Andriessen van spreekt moet doorbroken worden.

De uitvoering van de superheffing vraagt nationaal nog veel aandacht. Door deze regeling is een systeem ontstaan van kunstmatige schaarste. Bovendien wordt het recht op heffingvrije melk aan het produktiemiddel, de grond, gebonden. Door deze koppeling wordt ook op deze markt een kunstmatige schaarste gecreëerd.

Een verdere liberalisering van de huidige regeling is noodzakelijk. Een Europese opkoopregeling is wellicht kansrijker dan de huidige Nationale regeling.

Vrijkomende gronden dienen aangewend te worden voor aanvullend beleid. Wij denken dan bijvoorbeeld aan:

- A. Celluloseproduktie
- B. Plantaardig eiwit, olie en vetten produktie
- C. Structuurbeleid (bedrijfsvergroting)
- D. Natuurbehoud

Een tweede actueel onderwerp binnen de Nationale landbouwpolitiek betreft eveneens een „teveel“, namelijk organische mest.

Vooruitlopend op de behandeling van de Meststoffenwet willen we alvast enkele piketpaaltjes zetten.

1. als doelstelling van de Wet dient een uniforme normstelling voor het gehele land te gelden;
2. Een progressief heffingenbeleid, om daarmee de noodzaak tot innovatie te onderstrepen en mogelijk te maken;

3. De normstelling dient op korte termijn op excess-bestrijding gericht te zijn;
4. Medeverantwortelijkheid van de overheid, ook financieel is noodzakelijk, bijvoorbeeld ten gerieve van het onderzoek en de logistieke zaken. Het principe „de vervuiler betaalt” moet ook hier gehandhaafd blijven;
5. Controleerbare wetgeving inclusief sancties is noodzakelijk.

De voorgenomen lastenverlichting is niet royaal, maar gelet op de kleine marges acceptabel, te weten 105 miljoen voor landbouw en Midden- en Kleinbedrijf. Hoewel de landbouw „recht had” op een verdere compensatie voor de afbraak van de MCB's is het feit, dat we het dan ook nog vanuit Brussel krijgen mooi meegenomen.

De afschaffing van de negatieve aanslag van de WIR-rente, om daarmee weglekken van middelen naar het buitenland tegen te gaan is aanvaardbaar.

Met name starters, echter, behoeven wel een aangepast beleid, daar immers maakt de WIR een substantieel deel uit van de kapitaalvoorziening. Over die gewenste aanpassing is via een motie gevraagd om bij het te behandelende zelfstandigenbeleid hierin te voorzien.

(Voor nadere informatie: P.M. Blauw, tel. 070-614911, tst. 2116.)

Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten krijgen wettelijke basis

Op 26 juni 1975 nam de Tweede Kamer een motie aan waarin werd uitgesproken dat bevoegdheden, organisatie en functioneren van de Nederlandse Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, een wettelijke basis behoeften. Tot dusverre werden die bij Koninklijk Besluit geregeld, voor het laatst in 1972.

Nu eindelijk, meer dan 10 jaar later, volgde de behandeling van dergelijk wetsontwerp in eerste instantie door de Kamer. Het Kabinet werd bij de behandeling vertegenwoordigd door de Minister-President en de Ministers van Justitie, Binnenlandse Zaken en Defensie.

VVD-woordvoerder Jacobse gaf te kennen zich met de grote lijnen van het wetsontwerp goed te kunnen verenigen. Het werd tijd dat deze gevoelige materie, die zich bevindt in het spanningsveld tussen democratische openheid en effectiviteit van de betrokken diensten, wettelijk wordt geregeld. Wel plaatste hij een aantal kritische kanttekeningen, waaronder:

1. Nederland kent vijf verschillende Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten: drie van de Krijgsmachtonderdelen, één Inlichtingendienst Buitenland en de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Dat roept noodzakelijkerwijs coördinatie- en competentieproblemen op. Weinig verheffende voorbeelden daarvan zijn nog niet zo lang geleden bij onze oosterburen aan het licht getreden. Is vijf niet teveel?
2. Er zijn nog wat onduidelikheden over de wijze van samenwerking tussen de Binnenlandse Veiligheidsdienst en de Politiekorpsen. De VVD is er tegenstander van dat die samenwerking zou worden verbroken, zoals door de PvdA wordt voorgesteld. Verbreking van de samenwerking zou betekenen de noodzaak van meer mankracht voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst en een groter risico van overlappingsen en dubbel werk. Als meer mankracht ter beschikking kan komen ziet de VVD deze liever toebedeeld aan de Politie zelf.
3. De Koninklijke Marechaussee verricht een aantal taken

waarvan de resultaten ten dele ook van belang kunnen zijn voor de Inlichtingendiensten.

4. Het aantal „Vertrouwensfuncties” bij de Overheid, waarvoor antecedentenonderzoek wordt gevegd, is nog altijd erg hoog: het gaat om 48.000 à 49.000 functies. De VVD vraagt zich af of daarin niet kan worden gesaneerd.
5. Het wetsontwerp sluit klachtenbehandeling over het optreden van de betrokken diensten door de Nationale Ombudsman uit. In zijn bijdrage aan het debat benadrukte Huub Jacobse nog eens de grote waarde die de VVD hecht aan de Ombudsman als onafhankelijk klachteninstituut.

Het Kabinet zal in de loop van deze week in eerste instantie antwoorden op wat door de Kamer is ingebracht. Verwacht mag worden dat de gehele Kamerbehandeling, met uitzondering van de stemmingen, nog deze week zal kunnen worden afgerond.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 3113.)

UCV – Actieprogramma Minderhedenbeleid 1986

Het Actieprogramma 1986 voor het Minderhedenbeleid is duidelijk een voortgangsrapportage over de uitvoering van de hoofdlijnen van dat beleid, zoals die zijn vastgesteld bij de bespreking van de Minderhedennota. Om aan een goede uitvoering gestalte te geven en te waarborgen dat de voor het minderhedenbeleid beschikbare gelden zonder verspilling worden ingezet, is veel onderzoek nodig.

De VVD heeft waardering voor de opzet van het onderzoeks- en rapportagesysteem, dat moet aangeven hoe het staat met de toegankelijkheid van algemene voorzieningen voor de leden van culturele minderheden. Daarnaast moet blijken of de leden van de etnische minderheden naar verhouding een redelijk gebruik maken van die voorzieningen en de maatschappelijke goederen.

De VVD had kritiek op het uitblijven van een omschrijving van de doelgroepen in het Minderhedenbeleid. Zowel bij de Minderhedennota als bij de bespreking van het Actieprogramma 1986 heeft de VVD er op aangedrongen dat met name de Chinezen als doelgroep voor het Minderhedenbeleid beschouwd zouden worden. Tijdens de UCV deelde de Regering schriftelijk mee, dat Pakistanen en Palestijnen niet als doelgroep opgenomen zullen worden. Voor hen moeten de betrokken gemeenten zelf voorzieningen treffen.

Wat betreft de Chinezen stelde de Regering dat deze **voorlopig niet** als doelgroep zullen worden beschouwd. Er zal volgens de Regering eerst meer onderzoek moeten plaatsvinden. Wel zal voor een aantal Chinezen de basis-educatie voor volwassenen toegankelijk worden gemaakt en wordt een gering bedrag voor tolken uitgetrokken. Extra middelen worden hiervoor echter niet uitgetrokken. De benodigde gelden moeten buiten de bestaande begroting gevonden worden.

De VVD heeft kritisch gereageerd op de Regeringsvoorstellen. De standpuntbepaling ten aanzien van de Chinezen heeft zij halfslachtig genoemd. Het blijft vooralsnog volstrekt onduidelijk hoe lang het duurt voordat het „voorlopig niet” voor de Chinezen wordt omgezet in een definitief „ja” of „nee”. Nader beraad daarover zal dus moeten plaatsvinden.

Tijdens de UCV heeft de VVD veel aandacht besteed

aan de onderwijsproblematiek voor de leden van de culturele minderheden. Zij volgen te korte tijd onderwijs op laag niveau en het schoolverzuim onder de leerplichtige leerlingen is erg hoog, vooral onder de Islamitische meisjes. Dat geeft hen een zwakke plaats op de arbeidsmarkt, omdat er nu juist gevraagd wordt om hoger geschoold personeel in de produktiesectoren van de nieuwe technologieën. De toegankelijkheid van het kort-mbo en het leerlingenwezen voor leden van de culturele minderheden geeft reden tot zorg. Erg veel wordt overgelaten aan de sociale partners, waardoor er een grote wissel wordt getrokken op de bereidheid van de werkgevers om leden van culturele minderheden in te schakelen. Het project Ondersteuning praktijk-leerplaatsen zal dan ook zorgvuldig geëvalueerd moeten worden.

Ook bij de overheid zijn leden van de culturele minderheden wel redelijk vertegenwoordigd in de lagere functies, maar zeker niet in de hogere functies en het middenkader. Een actief overheidsbeleid is daar gewenst. Positief beoordeelt de VVD het, dat meer leden van de culturele minderheden instromen in de uitvoerende politiedienst.

Positief beoordeelt de VVD de bevordering van het zelfstandig ondernemerschap voor leden van de culturele minderheden, onder de voorwaarde dat zij voldoen aan de algemene geldende vestigingseisen.

Knelpunten liggen er nog tussen Rijk en Gemeenten over de uitvoering van het Minderhedenbeleid, maar de antwoorden van de Regering geven aan dat door overleg spoedig oplossingen gevonden kunnen worden.

Nogmaals heeft de VVD aandacht gevraagd voor de vergrijzing binnen de culturele minderheden. Minister Rietkerk deelde mee, dat daarover onderzoek loopt op basis waarvan de Regering een standpunt zal bepalen.

(Voor nadere informatie: M.J.H. den Ouden-Dekkers, tel. 070-614911, tst. 2283.)

Nationale Commissie Voorlichting en Bewustwording Ontwikkelingssamenwerking (NCO)

Zoals bekend is de NCO 15 jaar geleden ingesteld om met voorlichtingsprojecten bij brede lagen van de bevolking begrip op te wekken voor de noodzaak van ontwikkelingssamenwerking.

De VVD heeft in het verleden vaak scherpe kritiek gehad op de NCO, die zich toespitste op die projecten die zich voornamelijk richtten op het „bekeren van de al bekeerden”, die zich meer bezig hielden met de „onderdrukkende structuren in Nederland” dan met de problematiek in de Derde Wereld (dus niet of nauwelijks ontwikkelingsrelevant waren) of die haaks stonden op het buitenlands beleid van de Regering.

Er is altijd veel kritiek geweest op de kritiek van de VVD. Desondanks stellen wij met voldoening vast dat in de loop der jaren de NCO-subsidiegevers zich de kritiek wel hebben aangetrokken. Het aantal „incidenten” liep in de loop der jaren danook terug. Is dat een reden om tevreden te zijn? Neen! In onze optiek biedt het thans aflopende mandaat nog teveel interpretatieruimte, waardoor nog steeds projecten gesubsidieerd worden. Projecten die te weinig ontwikkelingsrelevant zijn, zich voornamelijk richten op de binnenlandse problematiek en/of voornamelijk gericht zijn op het instandhouden van de eigen organisatie. Terwijl de logge besluitvorming en bijbehorende papierwinkel een omvang-

rijk bureau-apparaat in stand houdt. Alle reden voor de VVD om de bezem door de NCO te halen. Hetzij met een fors aangescherpt mandaat, dat geen ruimte meer laat voor een vrijmoedige interpretatie. Hetzij door de f 14 miljoen belastinggeld op een geheel andere wijze (bijvoorbeeld via een ontwikkelingsvoorlichtingsfonds) doeltreffend aan te wenden.

NCO: aangescherpt mandaat of opheffing?

Het aangescherpte mandaat komt tegemoet aan onze bezwaren:

- de ontwikkelingsrelevantie krijgt eindelijk het primaat, dat het altijd al had moeten hebben. Overdreven aandacht op „bewustwording via de eigen situatie” (het zogenaamde navelstaren) wordt uitgebannen;
- de randvoorwaarden ten aanzien van het buitenlands beleid zijn beter omschreven en leiden tot een finaal toetsingsrecht voor de Tweede Kamer. Daardoor kunnen in de toekomst „incidenten” worden aangepakt zonder daarmee de vele goede projecten, die er ook zijn, in gevaar te brengen;
- door de subsidievoorwaarde, dat voor alle projecten van f 10.000,- en meer een eigen bijdrage van 25% wordt verlangd, wordt de garantie gegeven dat grote gesubsidieerde projecten mede een draagvlak vinden in de samenleving;
- de bureaucratie van de NCO zelf wordt aangepakt door het terugbrengen van de apparaatskosten tot 7,5%, waardoor meer geld overblijft voor de feitelijke projecten.

Met dit aangescherpte mandaat kan de VVD leven, waarmee de tweede optie: opheffen van de NCO en met een schone lei beginnen, komt te vervallen.

Kritiekpunten van de NCO

Alle aangesloten organisaties binnen de NCO hebben zich fel gekeerd tegen het aangescherpte mandaat. Desondanks kan de VVD zich niet aan de indruk onttrekken, dat het gezamenlijk protest meer voortspruit uit gekrenkte gevoelens („we doen het toch zo goed”) dan dat inhoudelijk sterke argumenten naar voren worden gebracht. Om maar eens wat te noemen:

– wie kan redelijkerwijs volhouden dat f 1.050.000,- onvoldoende is voor apparaatskosten ten behoeve van een totaalbudget van f 14 miljoen? Wie zich daartegen verzet gaat er in feite mee accoord, dat teveel ontwikkelingsgeld kan worden besteed voor het instandhouden van een te log bureaucratisch apparaat. De VVD juicht het toe dat de apparaatskosten tot redelijke proporties worden teruggebracht, waardoor meer geld beschikbaar komt voor projecten. Daar is het voor bedoeld.

– wie kan redelijkerwijs volhouden dat het primaat van ontwikkelingsrelevantie niet nodig zou zijn? De Wereldwinkel Oosterhout schrijft ons dat zij „het zeer kwalijk vinden dat thema's als onder andere **structuren binnen de Nederlandse samenleving** niet meer onder de voorlichting over ontwikkelingssamenwerking zouden vallen”. De VVD vindt dat niet „zeer kwalijk”, maar zeer terecht.